

Дослідження «Вивчення досвіду організації роботи з обдарованою дитиною в навчальних закладах м. Києва»

(демоверсія аналітичної довідки)

На виконання наказу Департаменту освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 25.11.2013 р. № 865 Центром науково-освітніх інновацій та моніторингу 18 грудня 2013 року було проведено дослідження щодо вивчення досвіду організації роботи з обдарованою дитиною в навчальних закладах м. Києва.

Тема дослідження

Вивчення досвіду організації роботи з обдарованою дитиною в навчальних закладах м. Києва.

Об'єкт дослідження – організація роботи з обдарованою дитиною у загальноосвітніх навчальних закладах.

Предмет дослідження – умови та чинники, що забезпечують організацію роботи з обдарованою дитиною в загальноосвітніх навчальних закладах.

Мета дослідження – вивчення стану організації роботи з обдарованою дитиною в загальноосвітніх навчальних закладах м. Києва.

Практичне значення дослідження полягає у тому, що узагальнення та аналіз отриманої інформації щодо організації роботи загальноосвітніх навчальних закладів м. Києва з обдарованою дитиною дозволить заповнити прогалини наявних даних, охарактеризувати актуальний стан та напрямки роботи, що сприятиме організації освітньої політики на загальнономіському, муніципальному та районному рівнях, сприятиме прийняттю керівниками навчальних закладів ефективних управлінських рішень з питань організації роботи з обдарованою дитиною в учнівських колективах. Отримані дані допоможуть адміністраціям навчальних закладів, практичним психологам, соціальним педагогам, класним керівникам, учителям-предметникам визначити напрями роботи, вичленити найбільш ефективні й доцільні

методики, спланувати заходи, спрямовані допомогти учням у розкритті їхніх обдарувань і талантів, розвитку здібностей, нахилів.

Характеристика інструментарію моніторингового дослідження

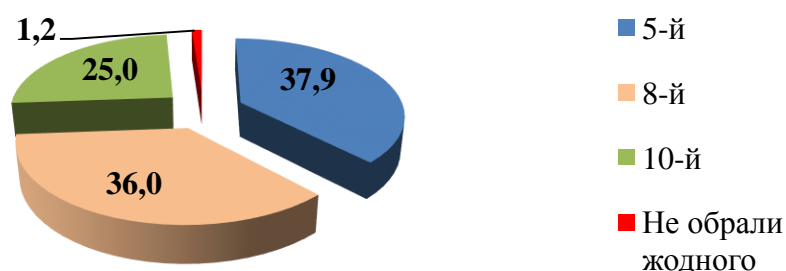
Для досягнення мети дослідження розроблено три цільові анкети: анкета для заступника директора містить 20 питань; анкета для практичного психолога – 18 питань; анкета для вчителя – 25 питань.

Метою анкетування було одержання інформації про: стан матеріально-технічного забезпечення ЗНЗ для організації роботи з обдарованими учнями; чинники, що впливають на ефективність роботи з обдарованими учнями; роль практичних психологів ЗНЗ в організації роботи, з обдарованими учнями; напрями роботи ЗНЗ м. Києва з обдарованими учнями; форми, методи, прийоми роботи з обдарованими учнями; чинники, що перешкоджають педагогічним працівникам у роботі з обдарованими учнями; проблемні питання, які виникають у процесі роботи з обдарованими учнями; види діяльності, в яких виявили обдарованість учні ЗНЗ м. Києва; особистісні риси обдарованих учнів; проблеми розвитку обдарованих учнів; співпрацю ЗНЗ з різними організаціями та установами м. Києва щодо питання організації роботи з обдарованими учнями.

Загальна характеристика складу учасників дослідження

У дослідженні брали участь 2714 респондентів із 344 загальноосвітніх навчальних закладів (ЗНЗ) м. Києва, а саме: 340 заступників директора; 322 практичних психологи; 2052 вчителі.

Діаграма 1. Розподіл відповідей учителів на запитання: «У якому класі Ви є класним керівником?», (у відсотках)

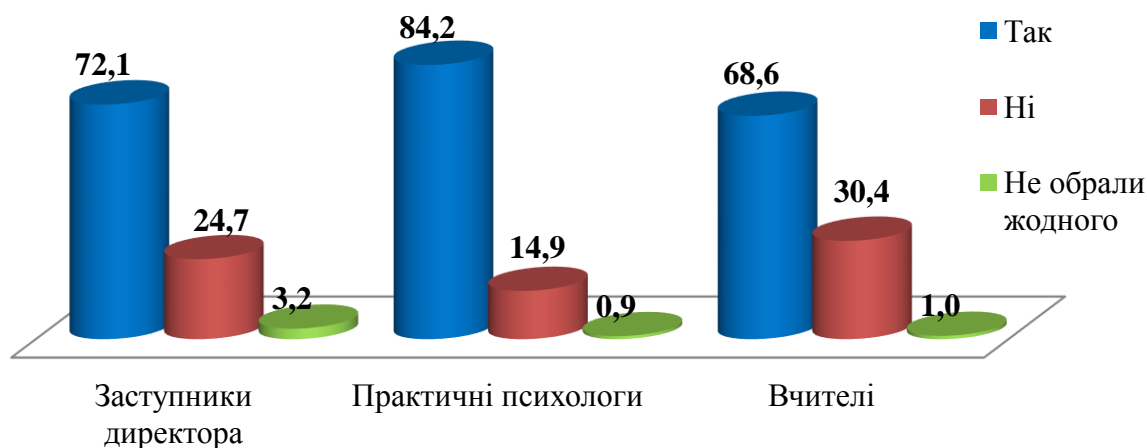

Висновки

За результатами опитування педагогів, у кожному ЗНЗ м. Києва є обдаровані учні. Школярі частіше виявляють свою обдарованість у спортивній, навчальній і артистичній діяльності. Усі педагоги однотайно зауважили, що учні найрідше розкривають свої таланти в технічній сфері. Своїх обдарованих учнів учителі бачать творчими, неординарними, допитливими, відповідальними, однак, при цьому, не завжди організованими особистостями. За відповідями учителів, третина обдарованих учнів має проблеми зі здоров'ям. До проблем обдарованих педагоги віднесли: занижену самооцінку, «нестандартність» поведінки, надчутливість, страх, невпевненість і сором'язливість. Понад 12% обдарованих учнів не мають бажання навчатися.

Загалом у вчителів не виникає труднощів при організації роботи з обдарованими дітьми. Більшість педагогів зазначили, що налагодили ефективну взаємодію з обдарованими учнями. Хоча 70% учителів заявили про свою готовність підвищити кваліфікаційний рівень, зокрема з питань розвитку творчого потенціалу, організації роботи з обдарованими школярами на уроках, а також з питань міжнародного досвіду роботи з обдарованими. Знання педагоги зазвичай здобувають самотужки, займаючись самоосвітою, а курси підвищення кваліфікації не відіграють вирішальної ролі у формуванні професійної компетентності педагогів з питань організації роботи з обдарованими.

Діаграма 2. Розподіл відповідей респондентів на запитання: «Чи потребуєте Ви підвищення кваліфікації щодо роботи з обдарованими учнями?», (у відсотках)

У більшості навчальних закладів м. Києва створені умови для розвитку талановитої молоді: школи забезпеченні науково-методичною літературою, навчальними посібниками; у половині – здійснюється тьюторська практика. Розповсюдженими формами організації роботи з обдарованими учнями у навчальних закладах є гуртки, студії, факультативи. Рідше використовуються заходи, що проходять за межами школи: походи, експедиції. Крім зазначених заходів, педагоги залучають учнів до заходів інтелектуальної спрямованості: творчих конкурсів, вікторин, змагань. Зазвичай, учителі на уроках у роботі з обдарованими учнями найчастіше використовують диференційований і індивідуальний підходи.

Діаграма 3. Розподіл відповідей учителів на запитання: «Які форми, методи, прийоми роботи з обдарованими учнями Ви найчастіше використовуєте на уроках?», (у відсотках)

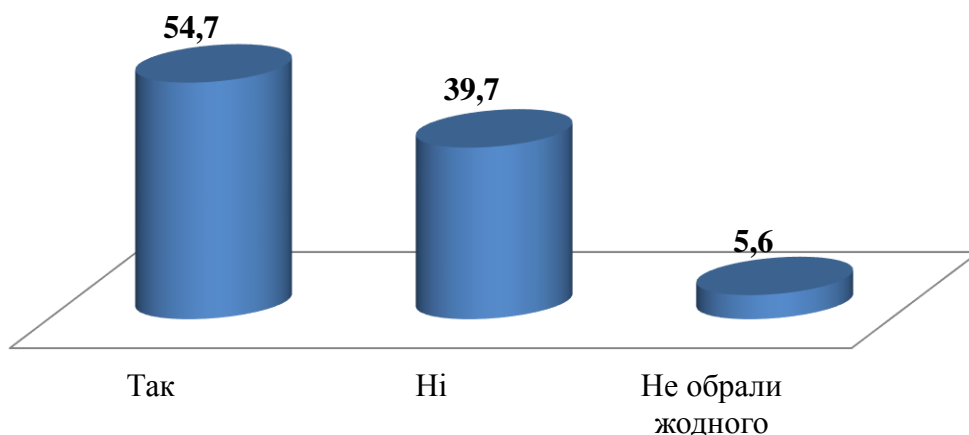
Практичні психологи в роботі з обдарованими учнями здійснюють психологічну діагностику. Рідше – проводять комунікативні тренінги, корекцію емоційно-вольової сфери. 29% практичних психологів проводить моніторинг динаміки розвитку обдарованих.

Діаграма 4. Розподіл відповідей практичних психологів на запитання: «Яку роботу з обдарованими Ви проводите найчастіше?», (у відсотках)

У половині навчальних закладів педагогічні колективи мають систему роботи з обдарованими учнями, яку можна запропонувати колегам. Хоча серед учителів (37%) менше, ніж серед практичних психологів (64%) тих, хто має бажання поділитися досвідом. Очевидно, такі результати є наслідком недостатнього рівня знань в учителів з окресленого питання.

Діаграма 5. Розподіл відповідей заступників директора на запитання: «Чи існує у Вашому ЗНЗ система роботи з обдарованими, яку можна запропонувати для впровадження в інших начальних закладах?», (у відсотках)

Серед питань, що потребують нагального вирішення в ЗНЗ, є поліпшення матеріально-технічної бази, упровадження особистісно орієнтовного навчання, запровадження інноваційних технологій, створення сприятливого мікроклімату в шкільному колективі, розробка психолого-педагогічних програм супроводу обдарованих учнів. На думку педагогів, підвищенню ефективності роботи з обдарованими сприятиме: зменшення наповнюваності учнів у класах, розвантаження вчителів, співпраця і патронат Інституту обдарованої дитини та ВНЗ (на безоплатній основі), методична підготовка учителів, практичних психологів; розширення технічних, матеріальних можливостей навчального закладу для збільшення кількості гуртків, факультативів, позашкільних творчо-розвивального заходів.